

III. TOLLFORGATÓ TEHETSÉGGUTATÓ VERSENY

SZÖVEGÉRTÉS

4. OSZTÁLY

Tanuló neve, osztálya: _____

Iskola neve, címe: _____

Felkészítő tanár neve: _____

ISTVÁN KIRÁLY

István király apja Géza fejedelem, anyja Sarolta, az erdélyi Gyula vezér lánya. István 970 és 980 közötti időszakban születhetett. Ekkor a Vajk nevet kapta. Adalbert prágai püspök gondoskodott a fiú keresztény jellegű taníttatásáról és ő volt az, aki megkeresztelte. Névadója az első keresztény vértanú, István volt. István 996-ban vette feleségül II. Henrik bajor herceg lányát, Gizellát. Az esküvő a bencés apátságban köttetett.

Az ifjú arával együtt jelentős számban érkeztek az országba bajor papok, lovagok és mesteremberek.

Hatalmát többen támadták, melyek közül a leghíresebb Koppány volt, aki közeli rokonként a fejedelmi méltóságra is jogot formált.

Attól sem rettent vissza, hogy fegyvert fogjon a fiatal uralkodó ellen. István azonban az egyháziak és a német lovagok segítségével leverte, s testét négyfelé vágatva az esztergomi, a veszprémi, a győri és az erdélyi kapura szögeztette ki intő példa gyanánt.

Ezután el akarta magát ismertetni az ország határain túl is, s ennek érdekében 999-ben Asztrik pannonhalmi apátot küldte Rómába, hogy II. Szilveszter pápával tárgyaljon, akitől koronát és apostoli áldást nyert.

A koronázásra 1000. karácsonyán (más értelmezések szerint 1001. január 01-én vagy 1001. augusztus 24-én) Esztergomban került sor.

István és Gizella házasságából több gyermek született, egyes elméletek szerint két fiú és három lány. A fiúk az Ottó és az Imre nevet kapták. Ottó fiatalon meghalt, s ezek után a király Imre herceg neveltetésére nagy gondot fordított. A trónörökös azonban 1031-ben vadászat közben egy vadkan halálra sebezte.

Ez a szörnyű csapás beteggé tette a királyt. Vazul 1031. előtt merényletet követett el ellene, melyért a király megvakította, s fülébe ólmot öntetett.

István élete vége felé a palota négy főembere ismét merényletet kísérelt meg ellene.

Miközben aludt ágya mellé lopakodtak, a kard a földre hullott, mire István felébredt.”

Büntetésül a merényletöket megvakította és „bűnös karjukat” levágatta.

Uralkodása alatt püspökségeket szervezett, falvaiban templomokat építtetett.

Az apátságok, kolostorok keretén belül iskolák működtek és azok váltak a művelődés szellemi központjává.

Leghíresebbek a pannonhalmi apátság, az esztergomi és a kalocsai érsekség, az egri, a győri és a veszprémi püspökség.

Törvénye szigorúan előírta, hogy vasárnap senki sem dolgozzék, hanem mindenki menjen a templomba.

„Ha valamely pap vagy ispán, avagy valamely hívő személy valakit vasárnap ökrökkel lát dolgozni, vegyék el tőle az ökröt és adják a várnépnek elfogyasztására.”

„...Azokat, akik a templomban másokat zavarnak, haszontalan történeteket mesélgetve gyalázattal való kiűzetésre, illetve ha fiatalok és közrendűek megostorozásra és hajuk lenyírására ítéli a törvény.”

Halála után VII. Gergely pápa szentté avatta és ezüstitárába zárt ereklyéit a székesfehérvári Bazilikában helyezték el.

1998 óta a tízezer forintos bankjegyen látható arcképe.

1. feladat

Húzd alá a szövegben a kérdésre válaszoló szavakat, vagy mondatokat!

- Hogy hívták István fiait?
- Melyik bankjegyen szerepel István király arcképe?
- Mi volt a büntetése annak, akit vasárnap ökrökkel láttak dolgozni?

3	
---	--

2. feladat

Válaszd ki a kérdésekre adandó helyes választ, majd karikázd be a betűjelét!

- Honnan származott István felesége?
 - a) osztrák volt
 - b) bajor volt
 - c) olasz volt
- Mi történt Imre herceggel?
 - a) A király megvakította és fülébe ólmot öntetett
 - b) Vadászat közben egy vadkan halálra sebezte
 - c) Megostorozták és haját levágták.
- Mi volt a király neve azelőtt mielőtt megkeresztelték?
 - a) Gyula
 - b) Koppány
 - c) Vajk

3	
---	--

3. feladat

Mit tudtál meg a szövegből a koronázásról?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3	
---	--

4. feladat

Döntsd el az alábbi mondatok igazságtartalmát!

- Koppány azért tartott igényt a trónra, mert Géza fejedelem közeli rokona volt.
.....
- Koppány négybevágott testét a pannonhalmi, a kalocsai, az egri és a győri város kapuira szögezték.
- Gizella a király édesanyja, Géza az édesapja volt.
- A királynak idős korában is meg kellett küzdenie a merénylő Gyula vezérrel.
.....

4	
---	--

5. feladat

Egészítsd ki a hiányos mondatokat!

A királynak bár mégis törvényes örökös nélkül maradt. Betegsége Vazult és a palota négy főemberét is arra, hogy

.....

3	
---	--

6. feladat

Keresd meg a szövegben az alábbi szavak, kifejezések megfelelőit!

menyasszonnyal:

ijedt meg:.....

elrettentésül:

osontak:

4	
---	--

7. feladat

Gyűjts a királyra jellemező tulajdonságokat! Választásod indokold!

..... volt, mert

.....

..... volt, mert

.....

.....volt, mert

.....

3	
---	--

8. feladat

Az alábbi feladat királyokkal kapcsolatos szólásokat, közmondásokat tartalmaz. A megadott jelentések segítségével fejtssd meg ezeket!

nagy az uralkodók hatalma

.....e.....i é..... ai.....á.....e.....e

ez aztán finom étel

I.....eté..... ai.....á.....e e.....e.....

az igazi ellenségünk hízelkedéssel leplezi valódi szándékait

.....ö.....et á... .. ai.....á.....ak aíze.....e.....ő,i.....

az e.....e.....é.....

3	
---	--

Összesen:

26	
----	--